



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 300/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. R. P., T., zastúpeného advokátkou JUDr. E. H., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2003 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. R. P. o d m i e t a.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. júla 2008 doručená sťažnosť Ing. R. P., T. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. E. H., K., pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Trebišov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2003.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta prietahy v konaní okresného súdu vedeného pod sp. zn. 13 C 53/2003, predmetom ktorého je žaloba o náhradu mzdy s príslušenstvom. Podľa vyjadrenia sťažovateľa bola táto žaloba okresnému súdu doručená 3. marca 2003, pričom podaním z 28. januára 2004 došlo k úprave žalobného petitu. Okresný súd o veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 13 C 53/2003 z 3. februára 2006, proti ktorému bolo podané odvolanie. Sťažovateľ namieta, že o odvolaní nebolo ku dňu podania sťažnosti ústavnému súdu rozhodnuté a vec dosiaľ nie je právoplatne skončená. V tejto súvislosti zároveň dodal, že 15. júla 2008 podal sťažnosť na prietahy v konaní, ale dosiaľ na ňu nedostal žiadnu odpoveď. Z uvedeného dôvodu sa sťažovateľ domnieva, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2003 bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd v náleze vyslovil:

„Základne právo Ing. R. P. upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Trebišov v konaní vedenom pod sp. zn.: 15 C 53/2003 o zaplatenie náhrady mzdy porušené bolo.

1. Okresnému súdu Trebišov prikazuje, aby vo veci konal bez zbytočných prietahov.

2. Ing. R. P. priznáva finančné zadosťučinenie v sume 60.000,- Sk (slovom: šesťdesiatisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Trebišov povinný vyplatiť do 30 dní od právoplatnosti tohoto rozhodnutia (nálezu).

3. Ing. R. P. priznáva trovy právneho zastúpenia v sume 6.732 Sk ktoré je Okresný súd Trebišov povinný zaplatiť na účet advokáta JUDr. E. H., K., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohoto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd je podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľ domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (čl. 2 ods. 2 ústavy). Konanie pred ústavným súdom je navyše ovládané princípom dispozitívnosti, ktorý vylučuje, aby ústavný súd zapájal do konania o sťažnosti iný všeobecný súd bez výslovného návrhu sťažovateľa (obdobne III. ÚS 41/07, III. ÚS 248/08).

Aj vo vzťahu k uvedenému ústavný súd konštatuje, že v odôvodnení sťažnosti sťažovateľ na viacerých miestach uviedol, že konanie, ktoré namieta, je vedené okresným

súdom pod sp. zn. 13 C 53/2003, avšak v petite sťažnosti uviedol, že namieta konanie vedené okresným súdom pod sp. zn. 15 C 53/2003. Na zosúladenie petitu sťažnosti s jej odôvodnením ústavný súd vyzval sťažovateľa listom č. k. Rvp 14896/08-6 z 20. augusta 2008, ktorý jeho právna zástupkyňa prevzala 22. augusta 2008. Aj napriek tomu, že právna zástupkyňa sťažovateľa bola na možnosť odmietnutia sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde upozornená, na túto výzvu v stanovenej lehote nereagovala. Ústavný súd však k vzniknutej situácii nezvolil prísne formalistický prístup a odhliadnuc od skutočnosti, že sťažovateľ v petite sťažnosti neuviedol správnu spisovú značku namietaného konania (a tento nedostatok ani neodstránil), čo možno za daných okolností považovať za zrejmú chybu v písaní, bolo preňho podstatné zistiť, či porušenie uvedených práv sťažovateľa v rámci označeného konania ešte trvá, a to vzhľadom na jeho zmienku o tom, že spis by sa mal toho času nachádzať na odvolacom súde.

Podľa zistení ústavného súdu namietané konanie je vedené na okresnom súde pod sp. zn. 13 C 53/2003, pričom tamojší súd rozhodol vo veci samej rozsudkom z 3. februára 2006. Proti tomuto rozsudku bolo podané odvolanie, ktoré okresný súd spolu so spisom predložil na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) 2. apríla 2007. Spis spolu s rozhodnutím odvolacieho súdu nebol dosiaľ vrátený súdu prvého stupňa.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 218/07).

V súlade so svojou judikatúrou (obdobne IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 26/07, III. ÚS 41/07, II. ÚS 46/07, I. ÚS 96/07, II. ÚS 214/08) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (i právu podľa čl. 6 ods. 1

dohovoru) len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (napr. IV. ÚS 104/03, IV. ÚS 73/05).

Ako už ústavný súd uviedol, okresný súd rozhodol o veci rozsudkom sp. zn. 13 C 53/2003 z 3. februára 2006, pričom v súvislosti s podaným odvolaním proti tomuto rozsudku predložil spis 2. apríla 2007 na rozhodnutie krajskému súdu, kde sa nachádza aj v súčasnej dobe.

Sťažnosť na postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 13 C 53/2003 bola ústavnému súdu doručená 24. júla 2008, teda potom, ako okresný súd vo veci meritórne rozhodol. V čase podania sťažnosti už okresný súd nebol oprávnený vo veci konať, nemohol ovplyvniť priebeh konania, a teda ani porušiť označené právo sťažovateľa, pretože vyhlásením rozsudku vo veci samej (3. februára 2006) a jeho doručením účastníkom konania okresný súd vykonal všetky zákonom predpokladané a dovolené úkony na odstránenie právnej neistoty sťažovateľa. Ďalšie úkony alebo postupy už okresný súd v tomto štádiu nemohol vykonávať, a preto bolo treba vec posudzovať so zreteľom na čl. 2 ods. 2 ústavy ako vec, v ktorej ústavná úloha okresného súdu pri odstraňovaní právnej neistoty skončila vyhlásením rozhodnutia vo veci samej pred podaním sťažnosti ústavnému súdu.

Ústavný súd v tejto spojitosti poznamenáva, že proti namietanému porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

sa sťažovateľ mohol brániť (do vydania prvostupňového rozhodnutia okresným súdom) podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného vyplýva, že okresný súd v čase podania sťažnosti ústavnému súdu (24. júla 2008) už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, príp. prieťahy v ňom.

Tento stav viedol ústavný súd so zreteľom na podstatu a účel základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru k záveru, že sťažnosť podaná proti okresnému súdu je zjavne neopodstatnená, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde po jej predbežnom prerokovaní odmietol (obdobne napr. II. ÚS 24/06, IV. ÚS 26/07).

Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že pred podaním sťažnosti ústavnému súdu je sťažovateľ v súlade s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde povinný vyčerpať všetky právne prostriedky na ochranu svojich práv. Takýmto účinným právnym prostriedkom v prípade, ak ide o ochranu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru), je sťažnosť na prieťahy v konaní podaná v súlade s § 62 a násl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), a to v takom čase pred podaním ústavnej sťažnosti, aby bola predsedovi príslušného súdu poskytnutá rozumná lehota na prípadné zjednanie nápravy. Z obsahu sťažnosti a jej príloh však vyplýva, že sťažovateľ takúto sťažnosť podal okresnému súdu (ani nie jeho predsedovi tak, ako to vyžaduje zákon o súdoch) 15. júla 2008, teda 9 dní pred tým, než podal sťažnosť ústavnému súdu (24. júla 2008). Túto lehotu však nemožno považovať za takú, ktorá by predsedovi súdu poskytla dostatočný priestor na prijatie opatrení smerujúcich k odstráneniu prípadných prieťahov v konaní (obdobne napr. III. ÚS 63/07, III. ÚS 217/08). Uvedenou skutočnosťou sa však už ústavný súd ako dôvodom na odmietnutie sťažnosti nezaoberal, pretože za daných okolností by bolo nelogické vyslovovať neprípustnosť tejto sťažnosti, keďže vzhľadom na už vyslovený právny názor ústavného súdu okresný súd v danom štádiu konania

nie je orgánom, ktorý by mohol reálne ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa nastolenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2008